

[Socialministeren.]

og helligdage, ligesom de selv kan regulere arbejdstiden under døgndrift. Fabrikloven indeholder ganske vist en mulighed for at fastsætte en grænse for voksne arbejderes arbejdstid pr. døgn i virksomheder, i hvilke arbejdet skønnes helt eller delvis at rumme en særlig fare for de beskæftigede arbejderes sundhed, men denne bestemmelse har aldrig været benyttet.

I det foreliggende forslag er der givet bestemmelser om arbejdstidens beliggenhed i døgnet og hvileperiodens længde. Der er derimod ikke givet bestemmelser om arbejdstidens længde.

Da lovens område er så vidtrækkende, er det naturligt, at arbejdstidsbestemmelserne ikke uden videre kan gælde på samme måde for hele området. Det bestemmes da også, at socialministeren efter forhandling bl. a. med vedkommende fagminister og pågældende hovedorganisationer skal træffe afgørelse af, hvorvidt og i hvilket omfang bestemmelserne skal finde anvendelse på landbrug, sygehuse, læge- og sygeplejevirksomhed, skoler og videnskabelige læreanstalter, brandvæsen og politivæsen og for virksomheder med kulturelle formål. Endvidere skal det nærmere fastsættes, hvorvidt og i hvilket omfang bestemmelserne skal anvendes for overordnede funktionærer, tjenestemænd i stat og kommune, repræsentanter og handelsrejsende.

Med hensyn til arbejdstidens beliggenhed bestemmes det for det første, at der i hvert døgn normalt skal gives en arbejder en hvileperiode af mindst 11 på hinanden følgende timer, og for det andet, at hvileperioden skal omfatte tiden fra kl. 22 til kl. 6.

Fra bestemmelsen om 11 timers hvileperiode kan dog gøres undtagelse for virksomheder, der arbejder med flerholdsdrift, for bagerier og for kontorer og butikker i visse perioder, således at hvileperioden kan nedsættes til 8 timer.

Bestemmelsen om, at hvileperioden skal omfatte tiden fra kl. 22 til kl. 6, betyder, at *natarbejde* principielt forbydes. Dette er en ny bestemmelse i dansk lovgivning, idet man tidligere kun har kendt et sådant almindeligt forbud for børn og unge mennesker og et delvis forbud i bagerfaget.

Fra natarbejdsforbudet er der dog meget væsentlige undtagelser. Der kan sondres imellem det arbejde, der er tilladt ifølge loven, og arbejde, som kan udføres, når der foreligger særlig dispensation fra forbudet. I den første gruppe er der den vigtige undtagelse, at bestemmelserne om nattehvil ikke gælder for virksomheder med døgndrift, og der er en række andre undtagelser, som jeg kort skal gøre rede for.

Et egentligt forbud mod *døgndrift* er kun foreslået indført for brødfabrikker og brød- og kagebagerier. Som tidligere omtalt har bagerfagets organisationer vedtaget at afskaffe natarbejde i rugbrødsfabrikker, og da natarbejde af grunde, som jeg vist ikke behøver at gøre nærmere rede for, i videst muligt omfang bør undgås, har jeg ment det forsvarligt at forbyde døgndriftsarbejde for bagerfaget som helhed. For bagerfaget gælder imidlertid andre regler om nattehvil end de sædvanlige, idet hvileperioden ikke er fra kl. 22 til kl. 6, men fra kl. 20 til kl. 3. Bestemmelsen om nattehvil i bagerfaget gælder også for arbejde, som udføres af arbejdsgiveren selv og hans hustru og børn under 18 år. Efter forslaget må bagermesteren selv altså ej heller arbejde i den såkaldte spærretid.

Foruden med hensyn til virksomheder, der arbejder i døgndrift, er der gjort undtagelser fra reglerne om nattehvil i en række andre tilfælde, således for virksomheder, som tjener et alment behov, post-, telegraf- og telefonvæsenet samt fyrvæsenet og vand-, gas- og elektricitetsværker. Desuden er der gjort undtagelse for virksomheder, i hvilke arbejdet ikke uden videre kan holdes indenfor en normal arbejdsdag, f. eks. transportvirksomhed, lastning og losning af skibe, hotel- og restaurationsvirksomhed, forlystelsesetablissementer samt for arbejde med fremstilling og distribuering af dagblade, vagttjeneste og arbejde med pasning af dyr og planter. Hertil kommer undtagelser for en række virksomheder, der ifølge lukkelovgivningen holder åbent for betjening af publikum udenfor den almindelige arbejdstid, såsom kiosker, apoteker, bladsvader o. s. v. Endvidere er der gjort undtagelser med hensyn til enkelte timer af perioden kl. 22—6 for visse former for arbejde.

Nødvendigt forberedende eller supplerende arbejde og arbejde, som er absolut nødvendigt, for at maskiner, råvarer eller produktion ikke skal tage skade, kan også udføres i det tidsrum, i hvilket der normalt skal være nattehvil.

Foruden disse grupper af tilfælde, i hvilke der i selve loven er givet undtagelser fra natarbejdsforbudet, hjemler forslaget mulighed for at meddele dispensation både fra reglen om nattehvilens længde og bestemmelsen om nattehvilens beliggenhed. Forslagets bestemmelser herom svarer ret nøje til bestemmelserne i fabrikloven.

I dette afsnit bestemmes endvidere, at